

- A. Deze nota is in overleg met de volgende disciplines geconcipieerd:
J. Jegers (B&O), P. van den Dijck (CZ) en E. Souren / M. Habets (SSC)
- B. Er is wel overeenstemming
- C. Er heeft overleg plaatsgevonden met de portefeuillehouder d.d. 14 juli j.l.

KORTE INHOUD (GELIJKDUIDEND AAN VOORBLAD)

Toepassen last onder dwangsom bij absoluut verzuim

1. Aanleiding.

Eén van de instrumenten om schooluitval te bestrijden is het voeren van een gedegen handhavingsbeleid. Handhaving heeft zowel een repressieve als preventieve werking. Tegen overtreding van de Lpw door ouders en leerlingen wordt vanuit RBL Maastricht&Heuvelland tot nu toe uitsluitend via de strafrechtelijke weg opgetreden. Dit is een goed instrument waar het zogenaamd relatief schoolverzuim van de jongere betreft (ongeoorloofde afwezigheid), aangezien in het justitiële traject plaats is voor zowel repressie als hulpverlening vanuit Jeugdreclassering. Waar het gaat om het absoluut verzuim -het niet voldoen door ouders/verzorgers aan de verplichting een leer- of kwalificatieplichtige jongere in te schrijven bij een school of instelling, terwijl deze niet van deze verplichting is vrijgesteld- heeft de strafrechtelijke weg soms onvoldoende effect vanwege de in beginsel lage boetes en de langere doorlooptijd. Met het opleggen van een (preventieve) last onder dwangsom kan het bureau RBL een meer "lik op stuk" beleid voeren voor wat betreft het absoluut verzuim.

Voordeel last onder dwangsom

Het voordeel van een bestuursrechtelijke sanctie ten opzichte van een strafrechtelijke sanctie is dat deze direct kan worden opgelegd, zelfs vóór een overtreding plaatsvindt. De doelmatigheid speelt hierin ook een rol: de gemeente heeft soms, méér dan Justitie, de kennis en specialisme in huis om snel en slagvaardig op te kunnen treden.

Bestuursrechtelijke handhaving naast strafrechtelijke handhaving

Strafrechtelijke en bestuursrechtelijke handhaving kunnen naast elkaar bestaan. Dus de combinatie van bijvoorbeeld een last onder dwangsom en een strafrechtelijke vervolging behoort tot de mogelijkheden. Daarover bestaat in de jurisprudentie overeenstemming. De last kan worden ingezet als extra breekijzer, nadat de strafrechter bijvoorbeeld ouders heeft veroordeeld en de overtreding nog moet worden beëindigd.

Een preventieve last onder dwangsom kan worden opgelegd bij een reëel gevaar voor een overtreding. In de jurisprudentie wordt de term 'met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid' gebruikt.

De dwangsom is niet grenzeloos: de hoogte, het maximum en de modaliteit dient van te voren worden vastgelegd.

Bij de keuze van een sanctie dient altijd een afweging te worden gemaakt of inzet van dit middel kan leiden tot het doel, namelijk beëindiging van het schoolverzuim en waarborging van het recht op

onderwijs. Bij het opleggen van een last onder dwangsom dient daarom ook gekeken te worden of er daarnaast of uitsluitend strafrechtelijke vervolging dient te worden ingezet volgens de Aanwijzing strafrechtelijke aanpak schoolverzuim en de Handleiding strafrechtelijke aanpak schoolverzuim van het College van procureurs-generaal.

2. Relatie met bestaand beleid.

In de ambtsinstructie voor de leerplichtambtenaar van de regio Maastricht-Heuvelland is de mogelijkheid tot het opleggen van een last onder dwangsom reeds benoemd. Het hiervoor beschreven beleid en de te volgen procedure m.b.t. het opleggen van de last onder dwangsom - hieronder inclusief stappenplan nader uitgewerkt- dient overeenkomstig door uw college te worden vastgesteld.

3. Gewenst beleid en mogelijke opties.

Gewenst beleid: toepassen Last onder dwangsom bij absoluut verzuim conform onderstaande beleidsregels.

3.1 Beleidsregels inzake toepassen Last onder dwangsom bij absoluut verzuim

Er is sprake van absoluut verzuim als een jongere niet is ingeschreven bij een school of instelling, terwijl deze niet is vrijgesteld van deze verplichting. Het gaat hierbij om jongeren die nog leerplichtig of kwalificatieplichtig zijn.

Volgens de Lpw 1969 zijn degene die het gezag over een jongere uitoefent, en degene die zich met de feitelijke verzorging van een jongere belast, verplicht ervoor te zorgen dat de jongere als leerling van een school of instelling is ingeschreven en dat hij deze school of instelling na inschrijving geregeld bezoekt (artikel 2 lid 1 jo. artikel 4a lid1 Lpw 1969).

Toepassing bij absoluut verzuim

Overtreding	Geen schoolinschrijving bij het leerplichtige- of kwalificatieplichtige kind.
Overtreders	Ouders/verzorgers van het leerplichtige of kwalificatieplichtige kind.
Doel last onder dwangsom	Het beëindigen van de overtreding.
Hoogte last onder dwangsom ²	€ 100,- per dag dat het kind niet staat ingeschreven bij een school, met een maximum van € 5000,-.
Begunstigings termijn	10 schooldagen.
Combinatie met strafrecht	Ja, afhankelijk van de situatie.

Toelichting:

² Gemeente Rotterdam en RBL Westelijke Mijnstreek hanteren een bedrag van € 50 per dag, met een maximum van € 10.000. Amsterdam werkt momenteel nog niet met het opleggen van een last onder dwangsom voor absoluut verzuim. Zij gaan dit echter op korte termijn invoeren. Ze zijn voornemens om de volgende bedragen te hanteren: een bedrag van € 100 per dag, met een maximum van € 2000.

De last onder dwangsom kan worden opgelegd in de volgende situaties:

1. Ouders hebben hun kind niet ingeschreven op een school, zonder dat zij een beroep hebben gedaan op vrijstelling van leerplicht.
2. Indien het recht van ouders op vrijstelling ingevolge artikel 5 sub a Lpw 1969 (psychische of lichamelijke ongeschiktheid) en 5 sub b Lpw 1969 (bezwaar tegen richting) na een veroordeling door de strafrechter niet is erkend en ouders nog steeds weigeren hun kind in te schrijven bij een school of onderwijsinstelling, zodat sprake is van absoluut verzuim.
3. Indien ouders een beroep hebben gedaan op artikel 5 sub c Lpw 1969 maar blijven weigeren de op grond van artikel 5 sub c jo. artikel 6 jo. artikel 9 Lpw 1969 vereiste formulieren tijdig in te leveren.

4. Duurzaamheid en gezondheid.

n.v.t.

5. Personeel & Organisatie.

Voor het opleggen van een Last onder dwangsom zal voor het team onderwijs een werkproces beschreven moeten worden. De invordering van de Last onder dwangsom wordt taak van de medewerker van de afdeling Financiële Administratie & Treasure van het Shared Service Centre

6. Informatie en automatisering.

Dit voorstel heeft geen gevolgen voor I&A, d.w.z er zijn géén gevolgen voor de informatiehuishouding, de bestaande soft- of hardware in onze organisatie, de bestaande bedrijfsprocessen of de huidige ICT infrastructuur.

7. (Duurzame) aanbestedingen.

n.v.t.

8. Beheersparagraaf IBOR.

n.v.t.

9. Financiën

Het bestuursorgaan legt de last onder dwangsom op aan de burger. Wanneer de overtreding is beëindigd of wanneer het maximum van de sanctie is bereikt wordt overgegaan tot het innen van het verbeurde bedrag. Indien een procedure leidt tot de invordering van een bepaald bedrag, wordt dit toegevoegd aan de gemeentelijke middelen. De geraamde kosten en opbrengsten zijn echter zeer beperkt qua omvang. Uit ervaring bij andere gemeenten blijkt dat gezien de preventieve werking die van de maatregel uitgaat er naar verwachting geen incasso's hoeven plaats te vinden.

Het geïnde verbeurde bedrag kan worden toegevoegd aan de voorziening van het Regionaal Bureau voortijdig Schoolverlaten, als tegemoetkoming in de kosten van de procedure last onder dwangsom.

10. Voorstel.

1. De voorliggende beleidsregels t.a.v. het toepassen van het instrument last onder dwangsom bij absoluut verzuim vaststellen.
2. De vastgestelde beleidsregels ter vaststelling voorleggen aan de bij de GR Leerplicht aangesloten regiegemeenten.

3. Aan de aangesloten regiogemeenten voorstellen aan artikel 2 van de GR Leerplicht, een lid 2 toe te voegen, luidend:
“De centrumgemeente heeft de bevoegdheid om bestuursdwang toe te passen als bedoeld in artikel 125 Gemeentewet indien dit dient tot handhaving van de Lpw 1969”.

11. Vervolg / Planning.

Bestuurlijke context

De beslissingsbevoegdheid om een last onder dwangsom op te leggen berust bij het college van burgemeester en wethouders van Maastricht, evenals de bevoegdheid om hierover beleidsregels vast te stellen.

De bestuursorganen van de regionaal deelnemende gemeenten dienen op grond van artikel 4 van de GR Leerplicht) in te stemmen met het toepassen van het instrument last onder dwangsom bij overtredingen van de Lpw 1969 en de daarbij te volgen procedure.

De GR Leerplicht dient te worden aangepast in die zin, dat de regiogemeenten de bevoegdheid tot het opleggen van een last onder dwangsom in het kader van de uitvoering van de Lpw specifiek overdragen aan centrumgemeente Maastricht. Overeenkomstig in de GR aangegeven procedure (artikel 13 lid 3.) komt een wijziging van de GR tot stand wanneer twee derde van het aantal deelnemende gemeenten daartoe hebben besloten.

Evaluatie

Het instrument last onder dwangsom in het kader van de handhaving van de Lpw één jaar na invoering evalueren, om te bezien hoe vaak de maatregel is ingezet en of het gewenste resultaat ermee is bereikt.